

Tonttikatujen pysäköintijärjestelyt kunnossapidon tehostamiseksi

28.8.2018

Tavoitteet ja sisältö

- Helsingin kaupunki on toteuttanut vuosin 2012-2018 useita alueellisia talvipysäköintijärjestelyjä, joiden tavoitteena on ollut tehostaa talviaikaista katujen ja jalkakäytävien hoitoa.
- Kokeiluluonteisista pysäköintijärjestelyistä on kerätty kokemuksia seurantatutkimuksilla, joilla on kartoitettu mm. asukkaiden, joukkoliikenteen liikennöinnin, kunnossapidon ja pysäköinninvalvonnan kokemuksia ja mielipiteitä pysäköintijärjestelyistä ja niiden vaikutuksista talvihoitoon.
- Kokemukset talviaikaista pysäköintijärjestelyistä ovat olleet pääosin myönteisiä, ja erityisesti kunnossapidon puolelta on esitetty toiveita eräiden järjestelyjen muuttamisesta ympärivuotisiksi.
- Tämän tarkastelun tavoitteena on koota yhteen kaupungin asettamat tavoitteet ja reunaehdot kunnossapidon ja pysäköinnin osalta, tiivistää kokemukset talviaikaisista pysäköintijärjestelyistä eri näkökulmista sekä esittää kaupungin eri toimijoiden yhteiset ehdotukset kunnossapidon ja niihin liittyvien pysäköintijärjestelyjen kehittämiseksi.
- Tarkastelun rakenne on seuraava:
 - Kaupungin asettamat keskeiset tavoitteet, linjaukset ja reunaehdot kunnossapidon ja pysäköinnin osalta.
 - Kokemukset talviaikaisista pysäköintikokeiluista näkökulmittain.
 - Yhteenvedo talviaikaisten pysäköintijärjestelyjen vahvuuksista ja haasteista.
 - Näkökulmia pysäköintijärjestelyjen muuttamiseksi ympärivuotisiksi.
 - Yhteiset ehdotukset kunnossapidon ja niihin liittyvien pysäköintijärjestelyjen kehittämiseksi.

Pysäköinnin tavoitteet ja linjaukset

- Helsingin pysäköintipolitiikkaa on linjattu vuonna 2014 valmistuneessa raportissa ”Helsingin pysäköintipolitiikka”.
- Pysäköinnille on esitetty seitsemän strategista linjausta, joista talvipysäköintiin ja kunnossapitoon liittyvät selkeimmin linjaukset ”**Pysäköinnissä huomioidaan asukkaiden, yritysten ja muiden käyttäjien erilaiset tarpeet**” sekä ”**Pysäköinti on osa tavoitetta Helsinki – pohjoisen pallonpuoliskon paras talvikaupunki**”. Näiden linjausten alla on todettu mm. seuraavaa:
 - Pysäköintiratkaisujen on oltava tulevaisuudessa yhä joustavampia ja niiden tulee perustua asukkailta ja yrityksiltä selvitettyyn tietoon heidän tarpeistaan.
 - Pysäköintiratkaisujen on mahdollistettava kustannustehokas ja laadukas talviajan kunnossapito.
 - Talvi on otettava pysäköintiratkaisujen ja -suunnittelun lähtökohdaksi. Talvikunnossapitoa haittaavaa kadunvarsipysäköintiä tulee vähentää tai luoda alueille säännöllisesti toistuvia kunnossapitokäytäntöjä.
 - Talviajan kunnossapidon tukemiseksi kehitetään yhdessä pysäköintioperaattorien kanssa menettelyä, jolla autot voidaan siirtää tehostetun talvikunnossapidon ajaksi erityisille väliaikaispysäköintialueille tai pysäköintilaitoksiin.
 - Palveluja tulee kehittää yhdessä alueen asukkaiden kanssa ja varmistaa siten hyvän käyttäjäkokemuksen syntyminen myös talviajan pysäköinnistä.
- Helsingin kaupungin liikennepolitiikassa kulkumuodot on järjestetty tärkeysjärjestykseen niin, että kärjessä ovat jalankulku, pyöräily ja joukkoliikenne ja viimeisenä henkilöautoliikenne.

Talviaikaiset pysäköintikokeilut ja niiden seuranta 2012-2018

- Vuosina 2012-2018 on toteutettu useita talviaikaisen pysäköinnin kokeiluja eri puolilla kaupunkia. Näissä on kokeiltu mm. vuorottaista pysäköintiä, siirtokehotusmenettelyä ja pysäköinnin siirtoa kadun vastakkaiselle puolelle pois jalkakäytävän reunasta. Ruskeasuolla kaksivuotinen kokeilu on ollut ympärivuotinen.
- Kokeilujen yhteydessä on järjestetty asukkaille tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia sekä toteutettu asukaskyselyjä asiakaskokemuksen selvittämiseksi.
- Haastattelujen perusteella on kartoitettu kunnossapitäjän, joukkoliikenteen hoidon ja pysäköinninvalvonnan näkemyksiä ja kokemuksia pysäköintikokeiluista.
- Kokeilualueilla on myös toteutettu pysäköinnin ja olosuhteiden seuranta säännöllisin maastokäynnein.
- Kunkin talven pysäköintikokeiluista on laadittu seurantaraportit.

Asukkaiden kokemukset

- Talvipysäköintikokeiluihin on kohdistunut tyypillisesti voimakastakin kritiikkiä kokeilun alkaessa, mutta kokeilun jatkuessa kritiikki on yleensä vähentynyt selvästi. Mikäli kokeilua on jatkettu seuraavana talvena, palaute on muuttunut edelleen myönteisemmäksi.
- Keväisin toteutettujen asukaskyselyjen perusteella selvästi suurempi osa vastaajista on pitänyt kokeilua tarpeellisena tai toivonut kokeilun jatkuvan myös tulevina talvina. Aluekohtaisesti ja kaduittain on kuitenkin paljon vaihtelua, eikä kaikissa kohteissa kokeilua ole pidetty onnistuneena.
- Asukkaat ovat kokeneet kokeilusta tiedottamisen ja keskustelutilaisuuksien järjestämisen tärkeänä. Kokeilusta tiedottamisessa on ollut haasteita, esimerkiksi lukittujen rappukäytävien takia tiedotteiden jakamisessa on ollut vaikeuksia.
- Keskeinen asukkaiden tyytyväisyyteen vaikuttava asia on ollut se, onko kokeilun aikana ollut riittävästi pysäköintipaikkoja saatavilla kohtuullisen läheltä.
- Päätyvillä tonttikaduilla pysäköinnin siirto pois jalkakäytävän vierestä todettiin toimivimmaksi järjestelyksi vuosien 2012 ja 2013 kokeiluissa. Vuorottainen pysäköinti aiheuttaa liikaa autonsiirtotarvetta ja väärin pysäköityjä autoja ja siirtokehotus puolestaan tuntui turhalta useana päivänä viikossa, jos kunnossapidolle ei ollut tarvetta.
- Pysäköinnin siirrolla pois jalkakäytävän vierestä on ollut Ruskeasuon kaksivuotisen kokeilun (2017-2019) asukaskyselyn perusteella lähes yhtä paljon kielteisiä kuin myönteisiä vaikutuksia, mutta suurelle osalle koko alueen vastaajista siirrolla ei ole ollut vaikutusta.

Joukkoliikenteen hoidon kokemukset

- Joukkoliikenteen hoidon kokemukset ovat vaihdelleet alueittain.
- Munkkivuoressa pysäköintikokeilulla ei koettu olevan suurta vaikutusta linja-autoliikenteen sujuvuuteen. Kuljettajilta saadun palautteen perusteella väärinpysäköityjä autoja on ollut kokeilun aikana jonkin verran ajoreiteillä, mikä on haitannut sujuvaa liikennettä.
- Niillä pysäköintikokeilujen kaduilla, joilla on raitioliikennettä, on sekä kuljettajien kokemusten että ajoneuvojen siirtomäärien perusteella kokeilulla pystytty parantamaan raitioliikenteen sujuvuutta.
- Suurella osalla pysäköintikokeilujen kaduista ei ole joukkoliikennettä.

Kunnossapitäjän kokemukset

- Kunnossapidon näkökulmasta pysäköintijärjestelyt ovat olleet erittäin tarpeellisia ja etenkin pysäköinnin siirto pois jalkakäytävän vierestä helpottaa työskentelyä huomattavasti.
 - Ajoradan lumenpoisto, hiekannosto ja lehtisiivous voidaan tehdä kanttikiveä vasten.
 - Jalkakäytävä voidaan hoitaa järeämmällä kalustolla, joka puree tehokkaammin myös jääpolanteisiin.
 - Hiekannosto nopeutuu ja aikaistuu.
 - Isolle kunnossapito- ja pelastuskalustolle jää enemmän tilaa operoida.
- Pysäköintikokeilut ovat vähentäneet autojen pitkäaikaista varastointia katualueella.
- Väärin pysäköidyt autot ovat suurin haitta kunnossapitokaluston työssä. Väärin pysäköidyt autot estävät kunnossapitokaluston kulkemisen ja ajoneuvojen siirto moninkertaistaa työhön kuluvan ajan. Väärinpysäköinti kuitenkin tyypillisesti vähenee, kun järjestelyihin totutaan, mikä puoltaa pysyviin pysäköintijärjestelyihin siirtymistä.
- Asukkaille tiedottaminen on myös kunnossapidon näkökulmasta olennaista. Perusteellinen tiedottaminen (myös järjestelyjen muuttumiselle selkeät perustelut) vähentää kunnossapitäjän saamaa aiheetonta palautetta.
- Kunnossapitäjän näkökulmasta olisi paras, jos pysäköintijärjestelyt koskisivat mahdollisimman laajaa aluetta ja etenkin niitä alueita, joilla on kapeat kadut ja kapeat jalkakäytävät, ja joiden hoitaminen on pysäköityjen autojen takia erityisen hankalaa.

Pysäköinninvalvonnan kokemukset

- Pysäköintijärjestelyjen haasteena on väärin pysäköidyt autot, joten pysäköinninvalvonnan huomautuksilla ja sakoilla helpotetaan myös kunnossapitotyötä.
- Useilla kokeilukaduilla on ollut pitkän aikaa paikallaan seisseitä ajoneuvoja, jotka myös asukaskyselyissä koetaan ongelmallisena. Pysäköintikokeilut ovat vähentäneet autojen pitkäaikaissäilytystä kaduilla.
- Järjestelyjen muuttuessa olisi tärkeää saada pysäköinninvalvonta aktiivisesti jakamaan autoille huomautuksia, jotta väärin pysäköidyt autot eivät vetäisi puoleensa myös muita autoja ja siten vaikeuttaisi katujen kunnossapitoa.
- Tieto pysäköintijärjestelyjen muuttamisesta tulisi saattaa systemaattisesti pysäköinninvalvonnan tietoon.

Kokemukset pysäköintijärjestelyjen muuttamistyöstä

- Vaihtuvien liikennemerkkien asentaminen on suuri työ, etenkin jos muuttuvia järjestelyjä on paljon ympäri kaupunkia.
- Liikennemerkkien sijoittelun suunnitteluun kuluu myös oma aikansa. Merkkitolppia tulisi olla mahdollisimman vähän, jotta ne eivät olisi kunnossapitokaluston tiellä.
- Liikennemerkkien asentamiseen olisi hyvä olla selkeät ohjeet ja käytännöt, jotka helpottavat asennustyötä ja vähentävät väärinymmärrysten mahdollisuutta.
- Merkkien peittäminen muovipusseilla on riskialtista, koska muovipusseja saatetaan poistella asiattomasti. Selkeintä on viedä merkit kokonaan pois, mikä aiheuttaa toisaalta taas enemmän töitä.
- Vaihtuvat järjestelyt lisäävät asukkaiden epätietoisuutta ja väärin pysäköityjen autojen määrää kaduilla. Vaihdoista tulisi myös tiedottaa joka kerta samoihin aikoihin, kun muutos tapahtuu. Aikaisempien vuosien kokemusten perusteella liian aikaisin toimitettu tiedote on saattanut jo unohtua siinä vaiheessa, kun liikennemerkit lopulta vaihtuvat.

Yhteenveto talviaikaisten pysäköintijärjestelyjen vahvuuksista ja haasteista

- Talviaikaiset pysäköintijärjestelyt tehostavat kunnossapitotyötä merkittävästi.
- Talvihoidon laatu on sekä jalkakäytävän että ajoradan osalta parempi, kun vapaa hoidettavissa oleva katutila on yhtenäisempi. Järjestelyt helpottavat paikoin myös joukkoliikenteen kulkua.
- Asukkaiden mielipiteet pysäköintijärjestelyistä jakautuvat puolesta ja vastaan, mutta pidemmän ajan kuluessa asenteet ovat tyypillisesti kääntyneet positiivisen puolelle. Eniten vastustusta aiheuttaa pysäköintipaikkojen määrän vähentyminen oman kodin tuntumassa.
- Kokeilujen perusteella parhaaksi käytännöksi on päättyvillä kaduilla todettu pysäköinnin siirto pois jalkakäytävän vierestä.
- Haasteena on väärinpysäköiminen ja merkkien noudattamatta jättäminen. Erityisesti usein muuttuvat järjestelyt aiheuttavat hankaluuksia. Pidemmän ajan kuluessa järjestelyihin totutaan.
- Vuorottainen pysäköinti ja siirtokehotusmerkkien käyttö on koettu haasteelliseksi asukkaiden kannalta ja huonosti toimivaksi ratkaisuksi kunnossapidon kannalta, koska väärin pysäköivät autot haittaavat kunnossapitoa.
- Haasteena on tiedottaminen sekä asukkaiden suuntaan että kaupungin ja kunnossapidon välillä. Tiedotteiden jakaminen koteihin asti on haastavaa mm. lukittujen ulko-ovien ja mainoskieltojen vuoksi. Tiedotteen saapumisen ja järjestelyjen muuttumisen välillä ei saisi myöskään olla kovin pitkää aikaväliä, jotta asia olisi hyvin mielessä liikennejärjestelyjen muuttuessa.
 - Tiedotteiden jakaminen Postin välityksellä poistaa lukittujen ulko-ovien aiheuttaman ongelman, koska postinjakajilla on pääsy rappukäytäviin.

Näkökulmia pysäköintijärjestelyjen muuttamiseksi ympärivuotiseksi

- + Kunnossapidon helpottuminen myös muina vuodenaikoina (lehtien lakaiseminen, hiekannosto, pölyn poistaminen, hulevesikaivojen puhdistus).
 - + Järjestelyjen muuttumattomuus ja asukkaiden helpompi tottuminen pysyvään järjestelyyn.
 - + Liikennemerkkien vaihtoon kuluvan työn säästyminen.
 - + Pysyvien liikennemerkkien tarkoituksenmukaisempi ja siistimpi asennustapa.
 - + Enemmän operointitilaa kookkaalle pelastuskalustolle.
 - + Paremmat näkemät ajoradalta jalkakäytävälle.
 - + Niukkojen resurssien tehokkaampi kohdistaminen.
-
- Asukkaiden kokeman liikenneturvallisuuden heikentyminen (matkustajien poistuminen autosta ajoradan yli, riski ajonopeuksien kasvamiselle jos kaksipuoleinen pysäköinti poistuu).
 - Pysäköintitapahtuman hankaloituminen, jos matkustajia pitää päästää autosta ennen sen pysäköintiä nurmialuetta tms vasten.
 - Paikoin vähentyvät pysäköintipaikat ja järjestelyjen perusteltavuus muina vuodenaikoina ja vähälumisina talvina.
 - Pysäköivien autojen oikeanpuoleisten pyörien lipsahtaminen piha- tai nurmialueille.

Yhteenveto pysäköintijärjestelyjen muutosten vaikutuksista eri näkökulmista

Näkökulma	Talviaikaiset järjestelyt	Ympärivuotiset järjestelyt
Asukkaiden pysäköinti		
- pysäköintipaikkojen saatavuus	-1	-2
- pysäköintipaikkojen talvihoito	1	1
- pysäköintitapahtuman vaivattomuus	-1	-1
- pysäköinnin muuttumattomuus ja hahmotettavuus	-3	0
Liikkuminen ja liikenneturvallisuus		
- jalkakäytävien kuljettavuus ja kaatumisriski	3	3
- ajoradan pyörittävyys ja ajettavuus	1	1
- näkemät ajoradan ja jalkakäytävän välillä	1	2
- joukkoliikenteen sujuvuus	1	1
- autoliikenteen liikumistarve ajoradalla	-1	-2
- ajonopeuksista johtuva turvallisuus	-1	-1
Hoito ja ylläpito		
- lumenpoisto ja liukkaudentorjunta talvisin	3	3
- hiekannosto keväisin	3	3
- lehtien siivous syksyisin	0	3
- operointitila kookkaalle pelastuskalustolle	1	2
Pysäköintijärjestelyjen toteuttaminen		
- muutostöiden määrä ja kustannukset	-3	-1
- liikennemerkkiasennusten laatu	-1	0
	3/-3 2/-2 1/-1 0	erittäin positiivinen/negatiivinen selvästi positiivinen/negatiivinen lievästi positiivinen/negatiivinen neutraali, merkityksetön

Ehdotukset tonttikatujen pysäköintijärjestelyjen muuttamiseksi kunnossapidon tehostamiseksi

Luonnos 20.8.2018

(tarkentuu jatkokäsittelyn yhteydessä)

Muutosten tavoitteet

- Muutosten tavoitteena on tehostaa kunnossapitoa muodostamalla jalkakäytävästä ja ajoradasta mahdollisuuksien mukaan yhtenäisesti operoitava alue. Ympärivuotisella muutoksella saavutetaan seuraavia hyötyjä:
 - Jalkakäytävät voidaan hoitaa järeämmällä kalustolla, joka puree tehokkaammin myös jääpolanteisiin. Jalkakäytävien talvihoidon laatu ja jalankulun turvallisuus paranevat.
 - Ajoradan lumenpoisto, hiekannosto ja lehtisiivous voidaan tehdä kanttikiveä vasten, mikä nopeuttaa ja tehostaa kunnossapitotyötä ja parantaa sen laatua.
 - Hiekannosto keväisin nopeutuu ja aikaistuu.
 - Kunnossapito tehostuu talven lisäksi myös muina vuodenaikoina (lehtien lakaiseminen, pölyn poistaminen, hulevesikaivojen puhdistus).
 - Kookkaalle pelastus- ja kunnossapitokalustolle jää ahtailla kaduilla enemmän operointitilaa.
 - Näkemät ajoradalta jalkakäytävälle ja päinvastoin paranevat.
 - Pysyvät järjestelyt ovat asukkaiden kannalta helpompia sisäistää ja vähentävät muutostilanteisiin liittyvää väärinpysäköintiä.
 - Pysäköinninvalvonta on johdonmukaisempaa ja selkeämpää, kun järjestelyjen muutosajankohdat syksyisin ja keväisin poistuvat.
 - Liikennemerkkien vaihtoon keväisin ja syksyisin kuluvat resurssit säästyvät.
 - Pysyvät liikennemerkkit saadaan sijoitettua tarkoituksenmukaisemmin ja asennettua siistimmin.
 - Niukat resurssit voidaan kohdistaa tehokkaammin, jolloin kunnossapidon laatu paranee.

Muutosten periaatteet

- Muutosehdotukset koskevat tonttikatuja, joilla on jalkakäytävä joko toisella puolella tai molemmilla puolilla.
- Muutokset esitetään tehtäväksi päättyville tonttikaduille sekä sellaisille läpiajettaville tonttikaduille, joilla ei ole riskiä läpiajoliikenteen kasvulle.
- Muutokset tehdään sillä edellytyksellä, että ne eivät vähennä olennaisesti alueen pysäköintimahdollisuuksia ja että pysäköinti on muutosten jälkeenkin mahdollista asuinpaikan välittömässä läheisyydessä.
- Muutokset tehdään pysyviksi. Pysäköintijärjestelyjen muutoksista keväisin ja syksyisin luovutaan.
- Lähtökohtana on, että pysäköintijärjestelyt muutetaan jatkossa esitettävällä tavalla, mikäli ei ilmene erityistä perustetta säilyttää pysäköinti ennallaan.
- Muutokset toteutetaan keskeisimpien tonttikatujen osalta kolmen vuoden aikana. Muutoskaduille tai –alueille laaditaan suunnitelmat pysäköintijärjestelyjen muutoksista. Ensimmäisenä muutokset toteutetaan niillä kaduilla, joilla muutos hyödyttää eniten kunnossapitoa.
- Muutokset eivät toistaiseksi koske niitä asukaspysäköintialueiden tonttikatuja, joilla on kaksipuoleinen pysäköinti. Näillä kaduilla pysäköintimuutoksista päätetään myöhemmin.

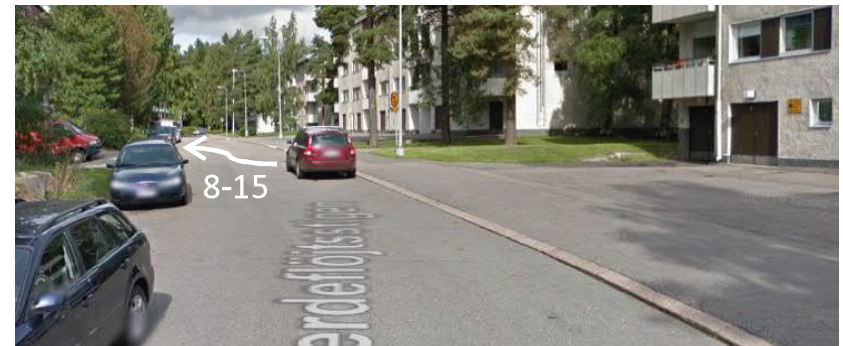
1. Tonttikadut, joilla jalkakäytävä ja pysäköinti vain yhdellä puolella ajorataa

- Pysäköinti siirretään pysyvästi jalkakäytävän puolelta vastakkaiselle puolelle ajorataa.

2. Tonttikadut, joilla pysäköinti ajoradan molemmalla puolella

- Kielletään pysäköinti arkisin päiväaikaan (klo 8-15) jalkakäytävän puolella.
- Jos kadulla on jalkakäytävä molemmin puolin, kielletään pysäköinti päiväaikaan toisen jalkakäytävän puolella.

3. Kapeat tonttikadut, joilla pysäköintiä ei ole kielletty kummallakaan puolella, mutta tilaa on vain yhden puolen pysäköinnille

- Kielletään pysäköinti jalkakäytävän puolella.

